

ERDELYI HIRADÓ

ESTI KIADÁS.

Előfizetési árak: Egész évre 12 frt. félévre 6 frt. negyed-
évre 3 frt. egy óra 1 frt.
Megjelenik mindennap, a vásár- és ünnepnapok
kívételével reggeli és esti kiadásban.
Reggeli kiadás 2 kr, esti 4 kr, együtt 5 kr.

POLITIKAI NAPILAP.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:
KORBULY JÓZSEF.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Bel- és Kultorda-utca sarkán.
Rom kath. Status épületében („Lyceum” könyvnyomda.
Hirdetési díjak: Egy □ centiméternyi ter. ára 4 kr

Oláh memorandum.

Az oláh népnek úgy látszik, mániája a memorandum csinálás. Hozzáfogott a bukaresti egyetemi ifjuság, kiadva több modern nyelven egy röpiratot „Európa népeihez” intézve. Tudjuk, hogy a magyar ifjuság gyorsan és komoly, határozott hangon válaszolt, s feleletét elküldötte a kontinens minden nevezetesebb hírlapjának és politikusának.

A magyar ifjak higgadt magatartása fellázította az oláh ultrákat. Most már az erdélyrészi oláh tanulókat akarták beugratni egy újabb emlékirat kiadásába, de az itteni ifjuság vezetőinek több eszök volt annál, mintsen ők válalkozzanak a forró gesztenye kikaparására, s a sok nógatás daczára, melyben az oláh lapok és némely „politikuskok” részesítették őket — elmaradt az erdélyi román ifjak memorandumja.

Erre aztán a külföldi egyetemeken tanuló hallgatókat szólították fel (természetesen, csak alattomban) hogy lépjenek ki „elnyomott testvéreik” védelmezésére a küzdő — homokra.

Ezek bocsátottak is ki felhívásokat, gyűléseztek, s hozzá is fogtak állítólag a munkához! de azért munkájuknak gyümölcse nyilvánosságra ez ideig nem jutott, s azt hiszszük, ezután sem fog jutni.

Mindezen memorandum — csinálási kísérletek nem sülvén el, most már ma-

gához a néphez fordultak a vezetők: a román népnek kell panaszaival előlépnie — s magának Ő Felségének kellazokat bemutatni.

Emlékezhetünk, hogy ilyen irányban történt már némi halvány kísérlet — még pedig épen Román Miron metropolita — érsek részéről, a ki bár szeliden, de mégis körvonalozta a király magas színe előtt az oláhok elégedetlenségét.

Ő Felsége azonban határozottan kijelentette, hogy az olyan panaszok előtte épenséggel nem kedvesek; a hazai viszonyokkal meg lehet elégedve a honnak minden igaz polgára; s intette a metropolitát, hogy mondja meg népének: igyekezzenek a békés fejlődést előmozdítani, s tegyen hazafiui kötelességeinek eleget.

Akkor nagyhamar lecsillapultak az oláh kedélyek. Meghuzódtak egy időre, de pár hónap múltán elfeledték a nagy intő szótatot.

Most már megint emlegetik, hogy az oláhok panaszait egy nagy monstre — deputáció fogja átadni Ő Felségének. Panaszaiik lényegében ezek: az oláhoknak magyarul kell tanulniok; a törvénykezés magyarul folyik; nincsenek oláh főispánok, stb. stb.

Tehát mind a régi panaszok, a melyeket régóta ismerünk már, de a melyek mind megannyi sértést tartalmaznak egyuttal államiságunk, intézményeink, törvényeink ellen.

Az Emke a legnagyobb száka az oláhok szemében. Ez egyesület ellen van a legtöbb penaszuk. S az Emkét kegyelmébe vette a király; megjelent egy pármulatságán, s kitüntette legmagasabb érdeklődésével folytonosan.

Az oláhok épen most a koronázási jubileum idején akarnak diszszonantiát előidézni — de reméljük, hogy igyekezzenek dugába fog dőlni.

Ő Felsége valószínűleg magas színe elébe sem enged olyan deputációkat, a melyek a nemzet és alkotmány ellen vétkeznek s az államrend felforgatására törnek.

POLITIKAI HIREK.

Országgyűlés. A képviselőház május 5-én a földmivelésügyi tárcza általános vitáját folytatta és a vita ismét komoly és tartalmas volt. Boross Béni a kormánypárt soraiból behatóan fejtegette egy nagyszabású földmivelési politika szükségességét s hangsúlyozta, hogy az eddigi keretek nem tarthatók meg többé. Alaposan vázolta a földmivelési politika megváltozott exigenciáit, melyek elől a kormány ki nem térhet s melyeknek teljesítését nem lehet tovább halasztani. Gróf Bethlen András földmivelési miniszter szólalt fel ezután és több mint másfél órai beszédben foglalkozott a vita anyagával és beszéde, — melyre holnap visszatérünk — általában és minden oldalra jó benyomást gyakorolt. A miniszter után Nedeczky Jenő szólalt fel s élénk figyelem és tetszés mellett a maga részéről is több érdekes eszmét pendített meg.

AZ „ERDELYI HIRADÓ” TÁRCZAJA.

— május 6. —

Felszeghy Dezső költeményeiből.

Oh, de mégis szép az élet!
Érző szívnek annyi vágya —
S annyi ut van, a mely vezet
Szerelemre, boldogságra.

Én is ez utakon bolygok,
Jobbra-balra, tévovázom,
S a sok ut közt a legjobbat
Elvesztettem, nem találok.

Int a csel tovább haladni
S a nol lelkem, testem fárad:
Megpihenek s halmon, völgyen
Épitem a tündér-várat.

Felém szállnak az ábrándok,
Elfog egy jóltevő álm . . .
Lelkesítnek, nyugtot adnak,
Mint megannyi jó barátom.

Ujra kezdem, ismét bolygok,
Mind előbbre folyton folyton
Napsütötte zöld mezőkön —
Által völgyön, halmon, bokron.

Élve van e bujdosásnak, —
Édes kéj az én szívemnek
— Azon helyhez közeledni:
A hol végre megpihenhet!

II.

Egy szép tavaszi nap sugára,
Csalt ki a földből — ott születtem,
Hol szellő játszik, csalogány szól:
— Elrejtve távol a világtól —
A fák között a kis berekben.

Szerényen, világomnak élek
És nincsen vágyam másra semmi:
Fürödni harmatban, sugárban —
Megvonulni a fa árnyában
S ott illatozva elhervadni.

De jaj, nem hagynak otthonomnak!
A lány letép . . . Ah, a, kegyetlen!
Összekötözve kis bokrétának:
— Piaczára a nagy világnak —
Hogy halálommal pénzt keressen!

III.

Oh, mosolygott rám is egykor
A felhétlen tiszta ég!
— S mint a tavasz mosolygása,
Mint a lányka álmodása, —
Oly vidám, — boldog válték.

Oh, éreztem én is egykor
Azt a szép meleg napot!
— S a míg ott égett felettem,
Boldog érzés rabja lettem, —
Hogy sugára áthatott.

Virágok nyiltak körültem,
Fujdogált az esti szél,
— Most dalolva, majd merengve,
Múltat, fájdalmat feledve, —
Ültem a hold fényinél.

Fönt az égen csillag fénylett,
Oly hívón, oly édesen,
— Mint egy édes, titkos kérdés,
Mint a dalban édes érzés, —
Mint a szívben szerelem.

Évek multak, öröm, ábránd
— Tova szállott, elhagyott . . .
Oh, hogy nekem látnom kellett,
Mint borítá el a felleg:
Azt a szép meleg napot!

Most a virág egyre hervad,
Folyton búsul, sir dalom;
Zord viharrá lett a szellő:
— Soha többé vissza nem jő —
Leszaladot csillago!

A horvát tartománygyűlés feloszlata. A félhivatalos Pol. Corr. jelenti: „A horvát bán, a ki ez idő szerint Budapesten van, a magyar kormány elé javaslatot terjesztett, mely a horvát tartománygyűlés feloszlatajáról szól. A tartománygyűlést a javaslat szerint még ebben a hónapban oszlatnák fel s az új választásokat júniusra tűznék ki. Már most egész bizonyossággal tudják, hogy a horvát kormány az új választások alkalmával fnyes győzelmeket arat, s az ellenzék még érzékenyebb vereségeket szenved, mint korábbi alkalmakkor. A „nagy-horvát“ párt erőszakolt írádozásai teljesen jelentéktelenek, s a párt fiúmei gyűlésének, melyben nagy akció megindítását határozták, nemcsak a horvátországi, hanem a boszniai, dalmáciai és isztriai horvátok bevonásával, se Budapesten, se Zágrábban nem tulajdonítanak nagyobb fontosságot. Politikai körökben ezenfelül valószínűnek tartják, hogy Strossmayer püspök és híveinek tábora is képtelen lesz nagyobb akcióra.”

KÜLFÖLD.

Dimitrov és Nelidov.

Pétervár, május 5. A „Novoje Vremja“ írja: Dimitrov fogadtatásának a konstantinápolyi orosz nagykövét által tulságos nagy jelentőséget tulajdonítanak. Nyilvánvaló, hogy Nelidov nem akart tovább kitérni a makacsul sürgetett találkozás elől, minthogy Konstantinápolyban oly hírek keringtek, melyek bántók voltak Oroszországra nézve. A nevezett lap szerint Nelidov kijelentette, hogy Oroszország nem fogja elismerni a mostani bolgár kormányt, ha Koburg hg. száz esztendőig marad is ott.

Az orosz zsidók.

Pétervár, május 5. Hír szerint Hirsch bárónak a zsidók kivándorlására vonatkozó javaslatát a minisztertanács tegnapi ülésén elvi helyeslésre találta. A végleges elhatározást a törvények szövegezésében teendő változtatások miatt elhalasztották.

A dinamit uralma,

Páris, május 5. Montbrisonban, a hol Ravacholt gyilkosság miatt törvényszék elé állítják, nagy rémület uralkodik úgy a törvényszéki személyzet, mint a lakosság körében, mert az a szálló, a hova a hóhér rendszeren meg szállni szokott, fenyegető levelet kapott.

Lüttich, május 5. Tegnep este a városban teljes nyugalom volt. Az utcákon csendőriáratok czirkáltak. A rendőrség azt hiszi, hogy újabb robbanás nem fog történni.

Lüttich, május 5. Hír szerint a legutóbbi dinamiterénylet tetteseit elfogták.

Lüttich, május 5. A dinamiterényletek ügyében letartóztatott egyikénél, Beaujean-nál egy bombát és dinamittöltényt találtak, melyeknek papirborítéka hasonlított a Boulevard Saueviéren levő ház ablakpárkányán vasárnap talált töltények borítékához. Egy másik letartóztatott embernél virágcserepben találtak dinamittöltényeket. Hír szerint Beaujean vallomást tett és megnevezte czinkostársait, kiknek elfogatását elrendelték.

Lüttich, május 5. A Beaujean festőnél talált bomba üres volt. Beaujean atyjánál dinmitot találtak, melyet fia vitt oda. Lacroix, Beaujean festő segédje beismeri, hogy ő követte el Nocent huszonkét éves puska műves segéddel az összes merényleteket. A történet robbanásokat Lacroix vallomása szerint töltényekkel idézték elő, melyek dinamittal vegyes más robbanó anyagokkal voltak töltve. Mindkét robbanó anyagot múlt évben Flemalleban Moineu Beaujeantól lopták. A rendőrség több mint negyven házkutatást tartott. — Varenében egy ház ablakában vasdróttal körülcsavart dinamittöltényt találtak. A gyújtószinórt, mely már égött, idejekorán eloltották.

Nantes, május 5. A rendőrség tegnap letartóztatott egy embert, a ki egy városi munkásnak azt beszélte, hogy levegőbe akarja röpteni 3 gazdag ember házáat. Az illető bevallotta, hogy 4 más anarchista segítségével fel akarta robbantani a parknegyed legelőkelőbb lakosainak házáat. Öt dinamittöltényt találtak nála.

Az orosz czár utazása.

A dán királyi pár arany lakodalma nem fog a czári család részvétele nélkül lefolyni. Sándor czár olyan jól szokta magát a dán udvar körében érezni s különösen anyósa olyan erős személyes és politikai befolyást gyakorol rá, hogy bajos lett volna elképzelni, hogy e ritka ünnepélyök az ő részvétele nélkül fogna végbe menni.

Másrészt az orosz viszonyok nem olyanok, hogy a czárnak nagy kedve lehetne külföldi utazásokat tenni mulatság czéljából. Otthon tizen-nyolcz millió ember éhez és küzd mindenféle romboló járványai, az egész társadalom forrong s így az idő nem alkalmas arra, hogy a czár külföldi ünnepélyekben részt vegyen.

De azért mégis meg fogja tenni; a mai táviratok szerint családjával együtt e hó 21-dikén indul utnak. A távirat csak azt nem mondja, szárazon vagy tengeren utazik-e a czári család. Pedig ez utazásának politikailag egyedül fontosabb mozzanata.

Mert a dolog úgy áll, hogy ha tengeren megy Kopenhágába s onnan tengeren tér vissza, akkor a sokat emlegetett berlini látogatás, mely a német és orosz uralkodók személyes viszonyát élénken megvilágíthatja, ismét el fog maradni.

Ha ellenben a vasutat használja, akkor lehetetlen lesz Berlint elkerülni. Tavaly megtörtént ugyan ez is, de olyan kínos feltűnést keltett és annyi sokféle kombinációra adott okot, hogy másodizben Sándor czár e brutális illetlenséget el nem követheti.

Most már nem térhet ki a Vilmos császárral való találkozás elől, bárminő terveket forral is a jövőre nézve, különben oly személyes sértést követne el, melyet sohasem birna jóvá tenni.

Ha tehát nem akar a német császárral találkozni, akkor hajón kell az utazást megtennie. Ha ellenben a vasutat használja, akkor vagy jövet vagy menet, okvetlenül legalább néhány órát kell a német császári család körében töltenie.

Berlinben valószínűnek is tartják, hogy ez megtörténik, ámbár politikai jelentőséget e látogatásnak nem tulajdonítanak.

Az orosz lapok újabbán sokat nyilatkoztak ugyan az orosz-német viszonyok javulásának lehetőségével, sőt sokfelől hangoztatják, hogy e javulás tényleg már be is következett, vagy legalább az eddigi feszültség a két kabinet közt tetemesen enyhült. Ez utóbbi valószínű is, de valami lényeges következményei alig lesznek, mert Oroszország közetkeztesen folytatja katonai készülődéseit véderéjének mozgósítását.

Már pedig ez a dolog veleje. A mig itt változás be nem áll Oroszország viszonya szomszédai-val lehet udvariasabb, mint eddig volt, de bensőbbé nem válhatik, mert az udvariasság maga nem adhat megnyugvást a szomszédoknak azon fenyegetéssel szemben, mely az orosz fegyverkezés lényegében rejlik.

Sajnos, e pontban nem akar az orosz politika engedni, s Pétervárott sürgősebbnek tartják milliókat költeni készülődésekre, mint az éhezőtömegek nyomorát enyhíteni.

Erre nincs pénz, vagy legalább nincs elég pénz, de a haderőt a határszélien folyton szaporítják, a mi pedig igen nagy költség nélkül nem lehetséges.

Ily körülmények közt Sándor czár látogatása nem lehet más, mint közönséges udvariassági aktus. Az adott körülmények közt ennek is van ugyan bizonyos jelentősége, mert ha a czár másodsor is brüszkirozná Vilmos császárt s kerülne a vele való találkozást, ez bizonyára csak nyugtalanságot keltene.

De ha ellátogat Berlinbe, ez még távolról sem jelentené azt, hogy meg akarja változtatni eddigi politikáját, s igazán jó viszonyba öhajt helyezkedni Németországgal.

A látogatás legfőlebb azt fogja jelenteni, hogy Sándor czár és tanácsadói még nem látják elérkezettnek az időt, hogy Vilmos császár iránt egész ridegen a személyes udvariasság terére lépjenek.

Igazságügyminiszter vád alatt.

Bécs, május 5.

Érdekes ülése volt tegnap a reichsrathnak. Az ifju csehek pártja indítványt nyújtott be Schönborn Frigyes gróf igazságügyminiszter vád alá helyezése iránt és ezt tárgyalták ma, a képviselők és a nagy közönség rendkívüli érdeklődése között.

Az ifju csehek azért haragszanak, mert Schönborn gróf egy cseh törvényszéki kerületet megszüntetvén, új járásbírószágot alakított, melynek székhelyévé Wekelsdorfot jelölte ki. Minderre azonban nem kérték ki a cseh tartománygyűlés jóváhagyását és ezt tartják ők törvénybe ütköző dolognak.

Különös érdekességet kölcsönzött a dolognak az, hogy még eddig nem volt arra eset, hogy minisztert vád alá akartak volna helyezni. Plener, a ki a minisztert védelmezte, különösen hangsúlyozta ezt.

A képviselők régóta jelentek meg olyan nagy számban, mint ma. Az összes miniszterek ott voltak. A karzatok zsufolásig megteltek. Különösen sokan voltak a hölgyek és a miniszteri páholyban ott volt a bevádolt igazságügyminiszter neje is, Bauer hadügyminiszter neje társaságában.

A vádat Tilscher tanár képviselte. Tisztes, ősz uri ember ez az ifju cseh. hosszú fehér szakállal. Homloka magas, szeméi élések arcza me-rev, mintha köből volna metszve. Beszéde azonban nem a legérdekesebb volt.

Tilscher kifejti, hogy a cseh tartománygyűlés által a 70-es években a wekelsdorfi járásbírószágot kérdésében adott vélemény, minthogy az akkori kormány a járásbírószágot fel nem állította-elévült. Most a vélemény meghallgatása nélkül történt intézkedés törvényes sértést képez. A csehek ragaszkodnak Csehország mindkét nemzetének egyenjogosításához és nem fogják megengedni, hogy a németek az ország egy részét a maguk számára különválasszák és ott uralkodjanak. Vádbeszédét a kormány ellen intézett rendkívüli heves támadásokkal fejezte be és kijelenti, hogy ez a legkorrumpáltabb kormány, mely valaha Ausztriában uralkodott.

Smolka elnök a szónokot e kifejezéseért rendre utasította. Ezután Plener szólal fel és kijelenti, hogy az indítvány nélkülöz minden tárgyi-lagos alapot. A törvény csak azt kívánja, hogy a tartománygyűlésnek alkalma nyiljék véleményét mondani. Még ha a tartományi gyűlés a wekelsdorfi járásbírószágot felállítására ellen nyilatkozott volna is, a kormányt ez nem kötné. A wekelsdorfi járásbírószágot felállítását akkor határozták el. — mikor a németek még távol maradtak a tartománygyűléstől. Szóló pártja meg van győződve, hogy a miniszter egyáltalában nem sértette meg a törvényt. Végül szónok napirendre térést és névszerinti szavazást indítványoz.

Schönborn gróf igazságügyminiszter kifejti, hogy nem politikai kérdésről van szó, hanem jogkérdésről ama ténykedés alapján, vajjon törvényesítés történt-e vagy sem. A rendelet törvényessége iránt a kormány tagjai közt nincs véleményeltérés. Azt hiszi, hogy integritása, politikai neve magasabban áll, minthogy a megalázását és gyanúsítását célzó kísérletek vele szemben eredményre vezetnének. (Tetszés és mozgás.)

Érdekes volt Zucker dr. ó cseh párti képviselő felszólalása, a ki az ifju csehek véleményé, hez csatlakozott, felemlítvén, hogy pártjának vezetősége mindenkinek tetszésére bízta az állásfoglalást. Kijelenti, hogy Weckelsdorf nem kis dolog a cseh nép kétségtelen és mesterkéletlen igazgatóságával szemben. Ha az ifju csehek elhagynák a reichsratot, szóló és az összes ó-csehek követnek őket. Az ifju csehek a cseh népnek nem legradikálisabb képviselői. (Viharos tetszés az ifju csehek padjain.) Szónok az indítvány bizottsági tárgyalását kívánja. — A cseh népet nem szabad végleg elkeseríteni. (Tetszés az ifju csehek padjain.)

Zucker felszólalása után a tárgyalást ielbeszakították s a legközelebbi ülést holnapra tűzték ki.

Az igazságügyi költségvetés.

A szabadelpártnak tegnap este 7 órakor értekezlete volt. Az 1892-ik évre szóló igazságügyi költségvetést tárgyalták.

Az ülés megnyitása után Latkóczy Imre, a pénzügyi bizottság előadója szólalt fel és ismertette a költségvetést, melyet elfogadásra ajánlott. A mostani előirányzatot és a múlt évi költségvetést összevetvén azt tapasztalja, hogy az 1882 ki költségelirányzat nem téveszti ugyan szem elől az igazságszolgáltatás ügyeinek érdekeit, de különös figyelemmel van a takarékosági szempontokra is.

A költségelirányzat többlete a birói és ügyészi szervezet s a királyi táblák decentralizációjára vonatkozó törvények folytán keletkezett. Ezután Szilágyi Dezső igazságügyminiszter beszélt, a költségelirányzat részleteit ismertetve. Szerinte költségvetésben a bevételből 800.000 forintra rugó kevesbedés szerepel, de ez csak látszólagos, mert ennek az az oka, hogy a rabtartási visszatérítések ezentúl a pénzügyi tárcahoz tartoznak. A nyugdíjknál 170.000 frtnyi többlet mutatkozik. A vidéki bíróságnál multhatatlanul szükséges „beruházások”-ra 75.000, a decentralizált királyi táblákra pedig 100.000 forint költség szükséges.

Végül több bürtön és fogház elodázhatatlan renoválását említi fel. Az építkezés között felhossa a kir. kuria, kir. tábla és főügyészség számára az új országház közelében építendő új palotákat is. A beszédet általános helyeslés követte. — Végül Podmaniczky Frigyes báró mondott néhány szót, a párt határozatát enuncziálván. E szerint a szabadelpvű párt az 1892 iki évre szóló igazságügyi költségvetést általánosságban és részleteiben is elfogadja.

A »gazember« tiszt ügye.

A képviselőház csütörtök ülésén napirend előtt Horváth Gyula felszólal, hogy a tegnapi esetre vonatkozólag nyilatkozzék. Tegnap az interpellációra adott válasz miatt egy kifakadó nyilatkozatot tett s aztán direktbe bennmaradt mindaddig, míg Ónodi Géza beszélni kezdett. Kijelenti, hogy ezideig elnök rendreutastást nem hallott. Megkérdezte a képviselőket pártkülönbség nélkül s azt a választ kapta, hogy a rendreutastást ők sem hallották.

Elismeri, hogy az elnöknek nemcsak joga, de kötelessége is lett volna őt az általa basznált kifejezésekért rendreutastani s ha ez megtörténik, ő nyomban bocsanatot kért volna a háztól az imparlamentáris kifejezésért. De ugyanakkor kijelentette volna azt is, hogy midőn egy megbüntetésre méltónak talált tiszt nevét fitymálólág el akarják hallgatni, mikor egy sérelmes ügyben éppen annak nevét titkolják el, a ki azt okozta, ő kötelességének tartotta a titokleplenek fölfrántását megkísérelni.

Elnök kijelenti hogy ő az imparlamentális kifejezések használása után nyomban rendreutastotta Horváth Gyulát. A zajban talán nem hallották meg, de tényleg megtörtént.

Horváth Gyula kijelenti, hogy az elnök nyilatkozatát feltétlenül hitelesnek veszi.

Gromon Dezső államtitkár a házra bizza, hogy fitymáló hangon válaszolt-e tegnap az interpellációra. Ő az illető tiszt nevét csak azért hallgatta el, mert egy fiatal embernek megdondolatlanságból elkövetett s különben is megbüntetett cselekedete nem oly nagy bűn, melyért valakit az ország előtt pellengérré kellene állítani. Nem a tisztet védte ő, hanem a fiatal embert s hasonló eljárást követett volna akkor is, ha nem tisztről, hanem egy fiatal polgáreberről lett volna szó.

Az akadémia nagyhete.

Budapest, május 5.

Az akadémia nagyhetének tegnap második napján a nagygyűlést és ezt megelőzőleg a nagygyűlési elegyes ülést tartottak meg, mindkettőt zárt ajtók mögött.

Az elegyes ülésnek, a melyen mint legidősebb tiszteleti tag Pulszky Feren z elnökölt, nem volt más tárgya, mint az akadémia elnökének és másodelnökének megválasztása. Elnök 27 szóval 1 ellenében újból Eötvös Loránd báró, másodelnök pedig Szász Károly lett 26 szóval 2 ellenében. Most tudvalevőleg a sorrend szerint az I. osztályból kellett másodelnököt választani.

Ezután nyomban a nagygyűlés vette kezdetét, a melyen már az ujonan megválasztott elnök, Eötvös Loránd báró elnökölt.

A nagygyűlés első tárgyaként Szily Kálmán főtitkár felolvasta az ünnepélyes közlés programját:

Elnöki megnyitó, tartja Eötvös Loránd br. 2. Főtitkári jelentés az akadémia 1891. évi működéséről. 3. Széchenyi Ferencz gróf, mint író. Gyulai Pál r. tagból 4. A művelődés egysége. Előadja König Gyula r. tag. 5. Az akadémia szerepe a képzőművészetek fejlesztésére. Előadja Pulszky Károly lev. tag.

Most a pályázatok eldöntése az új pályakérdésekről s a választásokról szóló jelentések következtek.

Az akadémiai nagyjutalmat (200 arany) Kéleti Károly Magyarország élelmezése című művének és az 50 aranyos Marezibányi féle mellékjutalmat Vécsey Tamás A római jog külső története című művének ítelték oda.

Az I. osztály jelentése alapján: A Sámuel-díjat Kicska Emil dr. kapja A szórendről megjelent értekezéseért. A Nádasdy-díjat, mely költői beszélyre volt kinttűzve, nem adják ki, bár 15 pályamű versenyzett a 200 aranyért. Legjobb a Margit meg az Aladár című. — A magyar frazeológiára kijelölt pályakérdésre egy mű érkezett, e melyet dícsérnek ugyan a pályabírák de a 80 aranyat csak akkor kapja meg, ha munkáját kiegészíti a szerző s azon a hibán is segít, hogy a németből indult ki.

A függőben maradt jutalmak mellé a nagygyűlés még a következő új jutalmakat tűzte ki: Az akadémiai nagyjutalmat és a Marezibányi mellékjutalmat, ezuttal nyelvtudományi munkákra; a

Teleki-díjat szomorujátékra és a Farkas-Raskó díjat hazafias költeményre.

A II. osztálynak elfogadott jelentése szerint a Bükk fele és a Lévay díjra pályamű nem érkezett. A 3 ezer frtos Fáy-díjra, melyre egy magyar államjogi kérdés feldolgozását kívánták, 3 művel pályáztak. A díjat egyiknek sem ítelték oda, bár van köztük egy szorgalommal megírott is, mely azonban lényeges hibákkal is bővelkedik. Nem adják ki a Czartorisky-díjat sem, a melyre egy pályamunka érkezett. A Dóra-díjra, mely a biztositási ügyre vonatkozó pályakérdés, egy munka érkezett.

Ennek odaitelték a díjat; a pályanyertes mű szerzője Pólya Jakab egyetemi magán tanár. Az I. magyar általános biztositó társaság díjára 2 művel pályáztak. A pályakérdés a hitel és fogyasztási szövetkezetekről szólt. — A díjra Szántó Menyhért koronauradalmi ispán művét találták érdemesnek. — Ez osztályban a függőben maradtakon kívül új jutalmak lesznek: 1. Az első hazai takarékpénztár által adományozott 7 ezer frtból egy 2 ezer frtos díj, melyért a honfoglalástól a Geza fejedelem haláláig eltelt kor és egy 5 ezer frtos díj, melyért az 1301. évtől Mátyás haláláig eltelt idő története irandó meg. 2. A magyar vasipar történetére egy ezer frtos díj, melyhez 500 frttal Baross miniszter járult.

A III. osztályban kintűzve volt Vitéz-díjra (közettani pályakérdés) egy munka érkezett, amely megkapja a díjat. A pályanyertes Zimányi Király műegy. tanár.

A nyílt pályázatot illetőleg a Duna és Tisza közének geológiai kutatásáról szóló munka megírásával Halavács Gyulát bízták meg. Új pályakérdést ez osztályban nem tűznek.

Szily főtitkár felolvasta ezután a választások eredményét, ugy a mint az tegnap az egyes osztályokban végbement. Az osztályelnököknek megválasztott Zichy Antalt, Pulszky Ferenczet és Than Károlyt erősen megjelnezték.

Végül elhatározta a nagygyűlés, hogy elhunyt tiszt. tagjai: Haynald Lajos és Hunfalvy Pál rendes tag arczképét elhelyezik az akadémia képes termében. A Haynaldot illető indítvány mellett 23, ellene 8 szavazat, Hunfalvyt illetőleg pedig mellette 28, ellene 1 szavazat volt.

A nagygyűlés erre az elnök eltetése közben véget ért.

A magyar színészet.

A képviselőházban az elmúlt héten lezajlott színházi vita, sokkal közérdekeltsebb volt, hogy a lapunk által ismerttetett részletezésen kívül újból is rá ne térjünk. Németországban, Franciaországban, Ausztriában és Olaszországban ugy az állam mint a községek tetemes szubvenczióban részesítik a színházakat.

Ha nálunk nem adják meg a vidéki színészetnek a szükséges támogatást, ne csodáljuk, ha lehanyaglik. És ha a fővárosi színházakra 400.000 frtot juttatnak az ország pénzéből, akkor a vidékekre nagyobb gondot kéne fordítani. Mert hiszen a vidéki színházak egyuttal nemzeti missziót is teljesítenek, s a vidéki színészet mégis mostoha gyermeke a kormánynak.

De mielőtt a kormány tekintélyesebb subvenczióval segítené a vidéki színházakat, rendezni kell a vidéki színészet teljesen zilált és zavaros állapotait.

A színházakról az 1848-iki törvényhozás ugyanis alkotott egy kurta s ideiglenes törvényt, mely kizárólag rendőri

szempontból tartalmaz néhány nagyon is hiányos intézkedést. De eljött az ideje, hogy új és végleges törvény alkottassék a színészetéről! . . . Mert eddig, a vidéki színészet mai rendezetlensége miatt, az állami subvenczióval abszolúte nem lenne segítve a színészet bajain. A segítség csakis a színészet ügyeinek reedezésével állana be. Ha van valahol szomorú állapot, bizonyonnyal a vidéki színészetnél van ez, minek okai különösen azok az ügyetlen vidéki társaságok, melyek némely városokban felütik sátraikat és működésükkel annyira leszállítják a magyar színművészet értékét, hogy a színházlátogató közönség kedvét teljesen tönkre teszik.

De továbbá a vidéki színészet társulása ha helyes is, mégis vannak viszonyai a melyek nem alkalmasak arra, hogy a színésznép alkotmányos testülete intézkedjék bennünk. Ezeket a kormánynak, az országgyűlésnek kell szabályoznia. A színművészet anyagi föltételei, sajátos viszonyainak természetük szerinti szabályozásai országos intézkedés tárgya, dologi szempontokból csak remélhető némi rend és tisztesség e pályán s e foglalkozás körében.

A míg ez nincs meg, a míg a színművészet világa ekképen bele illesztve nincsen a polgári élet keretébe, hanem csak egy röplő elem, statutárius joggal, mely törvényeket alkot és tömegesen sértegeti, addig kár e dologról komolyan beszélni!

Elég fényesen jellemzi e helyzetet az, hogy immár 29 év óta rendezi és szervezi e testület maga magát és végre a végső elzúllás stádiumába jut. Ily viszonyok közt, míg a színészet ügye rendezve nincsen, e subvenczió megadása érdemleges hatással nem volna.

Ha azonban végre a színészet általános rendezése, illetőleg szervezése napirendre kerül, részünkről a nemzeti színház és az operaház intendánsának még nagyobb szerepet szánnánk mint eddig volt. Mert két első színházunk intendánsa lehet arra leginkább hivatva, hogy úgy a színészet iskolák, mint a vidéki színészetet magában foglaló országos színészegyesület ügyeiben az illető szakminiszterium, tehát a kormány legelső informáló és végrehajtó közegét képezze. Így az intendáns mintegy az egész magyar színészet szakreferense és tanácsadója lenne a kormány előtt s sokkal inkább módjában lenne a fővárosi színházakhoz közelebb hozni úgy a színművészeti iskolákat, mint a vidéki színházakat és ezeknek színvonalát emelni.

A kolozsvári színházat — a mint ezt lapunkban már hangoztattuk — pláne direkt a pesti nemzeti színház és opera intendánsága alá helyeznők. A kolozsvári színház ugyanis fiók-intézete a pesti nemzeti színháznak, innét nyeri a jó erőket szakadatlan. Es már ez okból jogosult lenne a helybeli színház átvétele.

De ez még inkább indokolt a nemzeti opera szempontjából. Nálunk nincsenek meg a szükséges feltételek egy nemzeti operához! . . . Erre vonatkozólag Pázmándy Dénes az országgyűlésen így nyilatkozott: „Van egy konzervatóriummunk, a hol se az orkesztrális, se a korális zene művelésére semmi intézkedés

nincs téve s ugyszólván minden egyes zenekari tagot a külföldről kell hozatnunk. A napokban panaszkolta el egy cikkben a konzervatórium igazgatója, hogy az intézetnek ma holnap nem lesz növendéke, mert a kik onnan kikerülnek, nem kapnak alkalmazást. Igen természetes, mert mindnyájan nem mehetnek az operához, a vidéken pedig nincsenek kisebb operaházak. Így meddő marad az intézet. A magyar opera megteremtésének tehát előzményei vannak: megfelelő konzervatórium a fővárosban s apróbb opera színházak a vidéken.“

Pázmándy ezen helyes érvelését Fenyvessy azon hamis állásponttal akarta elűtni, hogy ha nincs elegendő magyar énekes az operánál, ennek az az oka, hogy ha volna is magyar művész és magyar énekes, de nincs a fejlődés és zenei műveltség ama fokán, miszerint föl lehetne léptetni.

De hát kérjük Fenyvessytől, hogyan fejlődjék egy növendék, ha nincs tere gyakorlatilag is képezni magát? . . .

Nincs itt más megoldás, ha nemzeti magyar operát akarunk teremteni, mint a Pázmándy tervezet elfogadása. Operát kell szervezni a vidéken is, mely előiskolája lenne a pesti operaháznak. Erre pedig legalkalmasabb hely — Kolozsvár. Nagymérvű intelligenciájánál fogva képes egy operai társulatot magas nívón tartani. Az 50-es, 60-as években virágzó opera volt Kolozsvárt, kis buzgósággal jóakarattal ezuttal is létesíthető az.

Álljon egy ily mozgalom élére s torborzzon hiveket az irányadó körökben Zichy Géza gróf, legyen a kolozsvári színház intendánsa is, s akkor megvetheti alapját a magyar nemzeti operának. Az operára 20.000 frt kölcsön, állami segéllyel létesíthető s fenntartható az, ennyit pedig áldozhat az állam, mikor a pesti operát 340.000 forinttal tartja fenn, áldozva érdemként ily rengeteg összeget azért, hogy ne legyen még se magyar operája, idegenek tegyék zsebre a fizetéseket. Ily viszonyok közt, egy 20.000 forinttal segélyezett operát tartani fenn Kolozsvárt, nem pazarlás hanem szükségeség. S épp ezért e kérdést elaludni hagnunk nem szabad.

KÜLÖNFÉLÉK.

máj. 6.

— **Kolozsvár törvényhatósági bizottsága** május hó 6 án (pénteken) és esetleg folytatásul a rá következő köznapokon, mindenkor d. u. 3 órakor a Városháza nagytermében rendes közgyűlést tart. a következő tárgysorozattal: 1. Tanácsi előterjesztés dicsőségesen uralkodó Apostoli Királyunk megkoronáztatásának és az alkotmány helyreállításának 25-ik évfordulója alkalmából teendő intézkedések és rendezendő ünnepélyességek tárgyában szakbizottsági javaslattal együtt. 2. Az 1892. IX. t. cz. kihirdetése. 3. Belügyminiszteri leiratok: a) Ö. cs. és apostoli kir. Felső-gének Károly Salvator cs. és kir. főherceg ur és Ludovica bajor királyi hercegnő ö. Fenségeik elhunytá alkalmából a város közönsége részéről bemutatott részvételt nyilvánított legmagasabb köszönete tárgyában; b) Rischányi János kerületi kapitány nyugdíjaztatása tárgyában szakbizottsági javaslattal együtt; c) Szabó Sámuel és Kovács János bizottsági tagsági választása ügyében az ál-

landó bíráló választmány határozatának megsemmisítése és az igazoló választmány határozatának helyreállítása tárgyában. 4. Az árvák és gondnokoltak pénzeinek elhelyezése céljából a pénzügyzetek kijelölése névszerinti szavazással, kapcsolatban az „Economulu“ részvényekre alapított hitelintézet és takarékpénztár igazgatóságának az iránti kérésével, hogy az árvák és gondnokoltak pénzéből ez intézetnél is helyeztessék el bizonyos összeg, szintén névszerinti szavazással, valamint a kolozsvári leszámítoló bank részvénytársaság az iránti kérésével, hogy ez intézet árvapénzek elhelyezésére kijelölt pénzügyzetek sorából töröltessék. 5. A közigazgatási bizottság jelentése az 1891. év második feléről. 6. A számonkérő szék jelentése a tisztviselők 1891. évi működéséről. 7. Kir. törvényszéki elnök átirata egy igazságügyi palota részére szükséges telek ingyenes átengedése iránt, szakbizottsági javaslattal együtt. 8. A kolozsvári ev. ref. egyházkerület képviselőtestületének és az ev. ref. collegium előljáróságának átiratai a Bethlen-bástya eladása és ezzel kapcsolatban egy új utca nyitása tárgyában szakbizottsági javaslattal együtt. 9. Tanácsi előterjesztések: a) a n.-utcai puszta telkek árverési eredményének bejelentése s a feletti határozat, kapcsolatban a kisegítő takarékpénztár szövetkezet ajánlatával, valamint Dr. Groisz Gusztáv és társainak a jelzett telkeknek a város részére leendő megtartása iránti kérésével; b) a hid-utcai malomárkon levő hid újja-építése és az ezzel kapcsolatos parterősítések és a hid-utcai kövezet tárgyában a közmunka bizottság javaslattal együtt, c) a sétateren létesítendő vas-zenepavillon tervezete és költségvetése tárgyában a sétateri bizottság javaslattal kapcsolatban; d) a filléres- és barom-csorda pásztorai fizetésének 100—100 frttal leendő fölemelése tárgyában; e) a Fröbel gyermekkert részvénytársulat részvényeinek beváltása tárgyában; f) a vásár- és kövezetvám szedési jognak, valamint az erre vonatkozó díjszabályzatnak meghosszabbítása tárgyában; g) a községi népiskolai tanítók ötödéves díjpótléka iránt készített szabályrendeleti javaslat tárgyában szakbizottsági javaslattal együtt; h) Krémer Ferencz irnok nyugdíjaztatása tárgyában a nyugdíj-alapot ellenőrző bizottság javaslattal együtt. 10. Főszámvevő jelentései: a) a torna-vivoda 1890. évi számadásának, b) a adóvégrehajtási díjakról szóló 1891. évi számadásának, c) a házi pénztári hivatalnak a Mátyás-szobor-alap javára az 1801. évi folyamán hozzá utalt készpénz és értékpapírok kezeléséről szóló naplóbéli számadásának, d) Czeucz Gyula városgazdának a városi vígadó 1891. évi kezeléséről szóló számadásának, e) Binder János foglárnak a dolgozó házi fegyenczek 1890. évi külső munkáiról egybeállított kimutatásának, f) ugyanak a dolgozó házi fegyenc 1890. évi belső munkáiról egybeállított számadásának, g) a siketnéma-alap 1891. évi számadásának és h) a városi köztemető 1891. évi kezeléséről szóló számadásának megvizsgálásáról. 11. Sárossy Pál közigazgató jelentése a folyó év első negyedéről. 12. Jakab László városi állatorvos jelentése a folyó év első negyedéről; 13. A városi iskolaszék átirata Kolozsvári Albert II. községi iskolai tanító szabadságidejének a tanév végéig leendő meghosszabbítása iránt. 14. Kérésök: a) Békéssy Lilla felsőbb leányiskolai tanítónőtől munkatöbblet díjazása tárgyában, b) Alexi György és társaitól a közigazgatóhídter 5. szám alatt levő teleknek utcanyitása céljából leendő kisajátítása iránt, c) a mentő-egyesülettől segélyezés iránt d), Fodor Jánostól és nejétől, Jakab Juliánától 230 frt 34 kr gyógyköltésnek 1888. évi ápril hó 14-étől járó 6% kamatainak elengedése iránt szakbizottsági javaslattal együtt, e) Pataki József tanácsi irnoktól három havi szabadságidő engedélyezése iránt, f) fizetési előleg iránt. 15. a)

Dr. Papp Gábor és b) Dr. Adler Sándor József Albert orvostudori oklevelének kihirdetése. 16. No-vothny Józsefne, illetőleg Szél Jánosné szül. Schreffer Katalin szülésznői oklevelének kihirdetése.

= **Belügyminiszteri leirat.** A belügy miniszter a városi közgyűlésnek, a város adósságainak convertálása tárgyában hozott határozatát nem hagyta jóvá és a város közönségét egy új tervezet kidolgozására szólította fel.

= **Kérés a katolikus statushoz.** A hójai szőlő tulajdonosok, a katolikus status igazgatóságához kérték Somodi István szőlő gazda által. A kérestervezet az, hogy mivel a Hója fele vezető utat, a gazdasági intézet sorompóval elzárta, azt a státus nyitassa meg. Kérésükben kimutatják a szőlő tulajdonosok mennyi hátrányuk van e miatt; különösen azért, hogy a Szamosról, most már csak nagy kerülettel hordhatnak homokot és követ. A kérestervezet még eddig nem kapta választ.

= **Joghallgatók összejövetele.** Tegnap este tartotta a jogász ifjuság a tanévben utolsó összejövetelét a Stadler kert helyiségében. Az igen jól sikerült összejövetelen a jog és állam tud. kar. nagys. tanárai is tekintélyes számban voltak jelen. Különösen bebizonyult az, hogy mennyire bensőbbé és szorosabbá teszi az ilyen összejövetel azon viszonyt, mely tanár és hallgatók közt létezik, s hogy mennyire növeli az egymás iránti bizalmat, szeretetet. Az összejövetel lefolyását, az est kedélyességét növelték szebbnél szebb pohárköszöntők. A tosztok hosszu sorát Harmatu Jenő jogász segélyző egyleti elnök nyitotta meg üdvözölve a megjelent tanárokat. Utána Oberschall Pál a tud. egyet. kör elnöke mondott egyes beszédet az egyetemről távozók nevében, az ifjuságra emelve poharát. Igen szép felköszöntőt mondott Dr. Kolozsváry Sándor az ifjuságra; Réthy Gyula a megjelent román egyetemi hallgatókra, kiknek nevében Szuczán Gábor felelt. Dr. Concha Győző érdekes, és minden tekintetben tanulságos beszédet mondott a nemzetiségi kérdéstről és nemzetiségi politikáról. Dr. Pisztory Mór hatásos lelkes beszédben éltette a hazát. Dr. Kiss Mór az ifjuság összetartására emelte poharát. Székely Ödön a köz. isk. tanár jelelték segély egyletének elnöke üdvözölte a jogász ifjuságot. A zenét Csikai zenekara szolgáltatta, s a kedélyes társaság csak az éjjeli órákban oszlott szét.

= **A Mária Dorothea Egyesület** Erdélyrészi köre május hó 7-én d. u. 5 órakor tartja rendes nagy gyűlését a helybeli tanító-dó képezde nagy termében, melyre ugy az egyesület tisztviselő- és rendes tagjait, valamint az érdeklődő közönséget tisztelettel meghívjuk. A gyűlés tárgyai: 1. a jegyzőkönyv felolvasása; 2. Kovács Béla tanítónő-képezdei tanár felolvasást tart a természet-tudományok köréből; 3. Pap Mari képezdei gyakorló iskolai tanítónő magyarra fordította és ismerteti Tolstoj Leo egyik munkáját; 4. Folyó ügyek tárgyalása.

= **Ertesítés.** E. hó 14-én tartandó Unitárius Majálisra a meghívók a napokban szétküldettek. A kik tévedésből nem kaptak még, de arra igényt tartanak, sziveskedjenek alulírott nál kitett ivre nevüket feljegyezni. Demeter Dénes biz. tag, Unitárius főtanoda 26. sz. a. földszint.

= **Tolvaj darabont.** Egy oláh darabont a Nagytezében, szomszédban lakó társát az éjszaka meglopota. A rendőrségnek azonban sikerült turpisságára rájönni, s elfogta.

= **Bankett.** Dr. Kolozsváry Sándor, dr. Óváry Kelemen és dr. Genersich Antal új akadémiai tagok tiszteletére bankettet rendeztek tegnap a egyetemi tanárok a Hungáriában. A vidám hangulatu vacsora a késő éjjeli órákban ért véget. Számos szellemes felköszöntőkben éltették az ünnepeket.

= **A városi törvényhatóság** közigazgatási bizottsága ma d. u. ülést tartott, mely esetleg több napon át fog húzodni s minden d. u. három órakor kezdődik. — A gyűlésről lapunk minden nap terjedelmesebb tudósítást fog közölni.

= **Mentő majális.** A most alakult „Kolozsvári Mentő Egyesület” is majálisot fog rendezni alap tokéje gyarapítására. Az előleges értekezletre ki is bocsátották a meghívókat. Ez f. hó 8-án d. e. 11 órakor a városház nagy termében lesz. Az előleges értekezletet dr. Haller Károly elnök és dr. S. Pataky Leo titkár hívják össze.

= **Felszeghy Dezsőnek,** az ismert nevű fiatal költőnek megjelentek költeményei a Révai testvérek kiadásában, Budapeston. A kötetből lapunk mai tárczájában közlünk mutatványokat.

= **Hymen.** K. Papp Ilonát, néhai K. Papp Miklósnek bájos leányát e hó 16-án d. u. 5 órakor vezeti oltárhoz Sziver Elemér. Az esküvő a a főtéri róm. kath. plébániai templomban fog megtartatni. A magunk részéről is a legjobb kívánatainkat fűzzük a jó barátok, ismerősök gratulációihoz.

— **Az erd. orsz. muzeum** állatára folyó hó 8-ától kezdve, a nyári idény alatt, nyitva van minden vasárnapon d. e. 10 órától d. u. 1 óráig.

= **Köszönet nyilvánítás.** A Mária Dorothea egyesület erdélyrészi köre javára április 30-án megtartott felolvasás alkalmából felülüzített Szász Gerő 1 forintot. Fogadja érte az egyesület szives köszönetét.

= **A siketnémák intézetének** a boiczi post 1 frt 15 krt, a hurdi posta 3 frt, Janovich Illia Hrámorákról 2 frt 60 krt, Válics János Bács-Madarasról 2 frt, a polonkai posta 1 frt 43 krt, a bármái rk. lelkész 4 frt, a vadászi posta 3 frt 68 krt, a csánki posta 50 krt, a n. becskerekai izr. lelkész 4 frt, a kun-madarasi ev. ref. lelkész 4 frt, a magyar-francia cognac gyár N.-Váradról 10 frt, a bar.-sztlörinczi posta 92 krt, a körmenai izr. lelkész 5 frt, a járambainai posta 1 frt, a lapumeseki g. k. lelkész 3 frt, a kaboldi rk. lelkész 2 frt, a világosi rk. lelkész 3 frt 12 krt, a veresmarti posta 1 frt, a köttseni ev. ref. lelkész 2 frt, a bulyi gk. lelkész 2 frt 70 krt, a kaboldi ev. ref. lelkész 2 frt 49 krt, a n. toráki g. k. lelkész 3 frt, a bűdösfai ev. ref. lelkész 4 frt, a kétegyházi g. k. lelkész 6 frt 49 krt, Kellő János királynépi lelkész 3 frt, a n. sárói rk. lelkész 2 frt, az 6-hegyi rk. lelkész 2 frt, a baboczei posta 1 frt 40 krt, a gyurói ev. ref. lelkész 4 frt 50 krt küldöttek szelvényes gyűjtés gyanánt, mely adományokért az intézet felügyelő bizottsága a nemesszivű adakozóknak hála köszönetét nyilvánítja.

— **Uj székely lap.** Maros-Vásárhelyt május havától kezdve „Maros-Vásárhely” címmel, a megye és város közönségének támogatása mellett új lapot fognak indítani. A heteakint kétszer megjelenő lapot Bedőházi János ev. ref. kollegiumi tanár szerkeszti.

— **Háromszék vármegye** törvényhatósági bizottsága május 7-iki közgyűlését Tompa Miklós alispán a következőkben hívja meg: Főispán Ur Ö. Méltóságának mai napról 298. szám alatt tisztelt intézkedése következtében van ezerecsém a törvényhatósági bizottság tagjait folyó évi május hó 7-én délelőtt 10 órakor a vármegye székházának tanácskozási termében tartandó rendkívüli közgyűlésre tisztelettel meghívni. A közgyűlés egyetlen tárgya lesz: Első Ferencz József Ö. Császári és Apostoli Király Felságének Szent István koronájával történt megkoronáztatása folyó évi június hó 8-án bekövetkező 25 éves évfordulójának e nagy naphoz méltó megünneplése iránt határozat meghozása. Sepső-Szentgyörgyön, 1892 évi ápril hó 28-án Tompa Miklós, alispán.

— **A térrét-kovácsnai vicinális vasut** kisajátítási tárgyalása április hó 27-én befejezte-

tett. A kártalanítási összeg nem éri fel azon összeget, t. i. holdanként 500 forintot, melyet az engedélyes annak idején barátságos egyezkedés esetére felajánlott. Az igénybe veendő terület a minőséghez képest négyszögölenként 18, 22, 25 és 30 krra becsültetett. A közbirtokossági s művelés alatt nem állott területekért 10 kr kártalanítási ár állapított meg négyszögölenként.

— **Székely iparcikkek állandó kiállítás.** A marosvásárhelyi iparmuzeum tanügybizottsága a székely iparcikkek állandó kiállításának a letesítésén fáradozik. E kiállítás az iparmuzeumnak egy külön osztályát fogja képezni s a muzeum új csarnokának megnyitása alkalmával fog először bemutatatni. A muzeumi bizottság a marosvásárhelyi iparkamarától 500 frt segélyt kért.

— **Bokody Antal** jól szervezett társulata folyton telt házak előtt és nagy tetszés mellett játszik Nagy-Szebenben. Közélebből a „Háromcsőrű kacsa” c. operettet és „Az atyafiak”-at adták. E hó 23-án Ö. Riley Flóra kisasszony kezeli meg négy estére terjedő vendégszerelését, mely elé nagy érdeklődéssel néz az ottani közönség.

— **Iskolai vizsgálat.** A brassói magyar kereskedelmi társulat által fenntartott alsó fokú kereskedelmi iskolában a folyó 1891—92-ik tanévet bezáró vizsgálatok f. hó 8-án d. e. 8 órától kezdve tartatnak az állami kereskedelmi akadémia nagy termében.

— **Hogyan lehet előfizetőket gyűjteni?** „Egy brassói vendéglő petselyébe gyűjt 16 frtból 8 példányt rendeltek meg 8 román neptanító számára a vasárnapi Gazettából. Gondoskodnak-e valahol így a szegényebb néptanítókról? Alig ha igen!

— **Baleset a közúti vasuton.** Május 2-án az első baleset fordult elő a brassói közúti vasuton. Barkó Illés ottani mázoló ó-brassói Hosszu-utczában a sebes mozgásban volt vonatról leugrott és a fején súlyos sérüléseket kapott, bal lábát pedig eltörte.

— **Veszétség.** E. é. i. febr. 6-án Deresztvényben egy kutya által két személy és állítólag ugyanazon kutya által a városban is egy csizmadia tanoncz megmaratott. A boncolási lelet nemleges eredménye folytán a veszétség gyanuja akkor konstatació nem volt, sőt a kutya harapóssága azon körülménynek volt tulajdonítandó, hogy a kutya éhbelében nagy mennyiségű cséve- és 3 tagu szallagiliszta találtatott, melyek a szerzett tapasztalatok szerint a harapósságot előidézni szokták. — A megharapott egyének egyike és pedig deresztvényi Aldulea George most majduem három hónap mulva még is a viziszonnyba esett és a mult napokban a kórházban e halt, minek következtében a városkapitányság indítatva látta magát, a más két egyént, deresztvényi Zacharia Petru Máriát és Suteiu Pamfilimon csizmadia tanonczot dr. Hőgyes András egyetemi Pasteur-féle intézetébe Budapestre felküldeni.

× **Szalontai deputáció Arany Lászlónál.** Szalontáról deputáció megy Arany Lászlóhoz, azon kérelemmel, fogadja ismét el a képviselőjelöltséget.

× **A nagyváradi kir. tábla** lefesteri tanácssterme számára első elnökének, az elhalt Zádornak arcképét.

+ **Fenyegető levelek Umberto királynak.** Mint a pápai „Moniteur de Rome” jelenti, Umberto király vasárnap állítólag kétszáz fenyegető levelet kapott.

× **Petőfi emlékezete.** Erdődön (Szatmár-megyében) pünkösd másodnapján fogják ünnepelesen leleplezni a Petőfi emléktáblát azon a helyen, hol Petőfi egyik szép dalát költötte. Az ünnepelet az uradalmi tisztikar és főszozlabiróság rendezi.

× **Aranyemberfalva.** A Jókai Mór regényéből mint „Senki szigete” ismeretessé vált Osztrova temesmegyei község képviselőtestülete — mint a Delm. Közlöny jelenti — közelebb elhatározza, hogy a község nevét „Aranyemberfalva”-ra változtatja.

× **Eljegyzés.** Bilkei Lipcsy Ádám dr., a „Szegedi Híradó” felelős szerkesztője, ismert jeles költő, kinek az irodalom t. r. n. rokonszenves cselegsü neve van, eljegyezte Békési Lina kisasszonyt Budapestben.

Táviratok.

Budapest, május 6. (Az „Erdélyi Hiradó” eredeti távirata.) A „Pesti Hirlap” szerint a képviselőházban a napokban sokat említett titokteljes katonatiszt neve Ováry, dunántuli magyar fiú, ki Egerben szolgál, Debreczenben rokonai látogatása végett tartózkodott.

Róma, május 6. (Az „Erdélyi Hiradó” eredeti távirata.) Az olasz kormány megbukott. Grimaldi határozati javaslatát a melynek értelmé szerint a képviselőház helyeselve a kormány nyilatkozatait, napirendre tér, 193 szavazattal 185 ellenében elvetették. Tegnap este a minisztertanács elhatározta, hogy a kabinet benyújtja lemondását.

Budapest, május 6. (Az „Erdélyi Hiradó” eredeti távirata.) Wekerle pénzügyminiszter tegnap 2½ óráig tanácskozott a magyar hitelbank által képviselt pénzügyi csoporttal az aranymennység beszerzése, 5%-os államadóság konverziója tárgyában.

A tanácskozásokat holnap folytatják. Winterstein miniszteri tanácsos több óráig tanácskozott Lang államtitkárral, Enyedi, Popovics tanácsosokkal a valuta javaslatok indokolása fölött, minden tekintetben egyetértenek; a két állam pénzverési díja magánosok részére egy kilo arany után 4 korona, az osztrák magyar bank részére csak 2 korona. A többi pénzverési költséget az állam viseli.

Bécs, május 6. (Az Erdélyi Hiradó eredeti távirata) A képviselőház elvetette az ifju csehek indítványát, az igazságügy-miniszter vád alá helyezését illetőleg.

CSARNOK.

Aggódás.

Irta: **Mendés Catulle.**

Két fiatal s szép özvegyasszony házassági kilátásairól beszélgetett.

Az egyik, Caldelisné, mintegy megrémülve szólt barátnejához:

— Az istenért! mit beszélsz lelkem? Hát Anceolt szereted s hozzá akarsz menni? Hová gondolsz? Hisz ez rettenetes szerencsétlenség volna! Ne menj hozzá! . . . Ugy-e nem is igaz, hogy hozzámégy? Ugy-e nem is ismered, nem is láttad őt?

— Hát ugyan miért mondjak olyat a mi nem igaz? Hiszen éjjel-nappal csak ő rá gondol, hát hogy ne mennék hozzá? Bizony hozzá megyek!

— Elvesztél, örökre elvesztél, ha nyájasságait elfogadod, mielőtt megesküdtetek!

— Miért vesznék el? . . . Kérdé Fontege asszony.

— Reszketek, a mint látlak, hogy a legnagyobb veszedelem közeledtek is csak tréfálsz! Hallgass rám édesem, hiszen tudod, hogy igaz barátinő vagyok s semmi érdekem sincs veszé-

lyeztetve szerelmed által. Kérlek: vigyázz, mert a lehető legnagyobb bolondságot fogod elkövetni, ha férjhez mégy Anceolhoz. Inkább engedd, hogy udvaroljon neked Cléguerac, ki a salonban sem tudja feledni istállóját s „hopp”ot mond, ha valakit táncolni bív; inkább törd el, hogy tegye a szépet neked d'Argelés vicomte, ki a kardalasnők s varrónányok fíradhatatlan imádója; vagy részesítsd inkább Marcien urat kegyeiddben, ki a szép asszonyoktól úgy fél; avagy vond vissza a kosarat, melyet Valensolenak adtál s a ki még mindig öröklésig szerelmes beléd; szóval tégy bármily esztelen dolgot, csak azt ne, hogy Anceolhoz menj férjhez!

— De hát miért? Hát rettenes ember ő? Hiszen olyan csinos, olyan derék férfi!

— Igazad van, e tekintetben szót sem lehet ellene emelni.

— Talán nem elég gyöngéd? Vagy éppen veled szemben volt lovagiatlan?

— Dehogy! E tekintetben sincs ellene panasz!

— Vagy talán indiskrét? . . .

— Nem! hiszen ő a megtettesült discretio!

— De hiszen így ő a legkifogástalanabb férfi!

— Az!

— S így nem értem . . .

— Akár érted, akár nem: nagy szerencsétlenség, ha Anceol szeret valakit!

Fontege báróné nagy szemeket meresztett barátinője e szavaira s egyáltalán nem értette, hogy mit akar. Caldelisné pedig nagyot sóhajtvá beszélni kezdett:

— Nem igazságos dolog, hogy mi gazdag nők a magunk örömeit a másokéhoz nem mérjük. Az igaz, hogy jól esik látni, ha térdepelnek előttünk, ha esdekelnek szerelmünkért, — de mégis magános pillanatainkban mindezt meg kell gondolnunk, vajjon nem hiábavalóság-e? Pedig milyen jól esik a csók is, ha szomjas ajkunk ajkra lel: holott ez is csak hiábavalóság! . . . A főboldogság pedig nem más, mint a magánosság az egyedüllet, a lemondás! . . .

— De kedvesem te Anceolról akartál szólni!

— Most következik!

— Hogyan? hát bűn s irtóztatos dolog őt szeretni, mert az ember elhagyja a magánosságot!

— Nem, — hanem az a nagy baj, hogy ilyen esetben a nő szépsége erejében bizik, hogy a férjet majd lebilincsel, pedig a szépség is mulandó.

— S Anceol?

— Ő nem fog erre ügyelni, mert ő nem pusztán férj, de egyuttal bíró is leend.

— Bíró is?

— Igen, még pedig a lehető legszigorubb s részrehajlatlanabb. Tudd meg édesem: őt mosolygásod magán kivületbe hozhatja s ilyenkor magasztalja majd gyöngy fogadat, rózsás ajkaidat, ragyogó szemeidet. De aztán mihamar elfogja a szkepszis is s a mit előbb magasztalt: könnyen szemügyre veheti: vajjon érdemes volt e magasztalni! Aztán elfogja majd a kritizálás dűhe s a legkisebb ránczot, a szürkülő haját, a legparányibb rizsport: mind észre veszi s vizsgálni kezdi. Aztán kutatni fogja: nincsen-e több fogyatkozás is feleségében? Mert neki egy olyan ideálja van, a minőt balandók között nem találhatni. Kérlelhetlen bíró ő, kit megvesztegetni tehetetlenség. Ez így van édesem!

Magamról tudom, hiszen beléstem tavaly én is ebbe a hibába, t. i., hogy beleszerettem, — de istenemre mondom: viszonyunk nem tartott tovább egy hétnél s már is kritikusom kezdett lenni úgy, hogy kétkednem kellett saját szépsé-

gemben is. S hogy most is özvegy vagyok, azt egyenesen Anceol ur okozta. Olyanhoz nőül menni, a minő ő, az ő kritikájának lenni kitéve: inkább meghalni! . . .

* * *

Caldelisné beszéde alatt Fontegené csaknem esztét veszté.

— „Hiszen így valóban rettenetes ember!” — susogta megrázkódva.

— „Pedig ez így van!” válaszolt Caldelisné.

— „S hogy szakítottál vele?”

— „Nagy áldozat árán! két-három festőművésztől, kiket ki nem álhattam, de azért elszenvedtem udvarlásukat, megkérdeztem: vajjon szépségem nem hamis-e? Nem is gondoltod, minő rettenetes dolog ez: másoktól felülbírást kérni saját szépségünk felől! . . . Ha nem akarsz így járni, mint én jártam: kerüld Anceolt!”

— „De nincs semmi okom, hogy féjjek tőle!” . . .

— „Hát a miket elmondottam?”

— „Sőt éppen kíváncsi lettem azok után: vajjon e szigorú kritikusknál talál-e kegyelmet?”

— „No ez vakmerőség!” válaszolt Caldelisné, miközben haragjában ajkait harapáta.

— „Egyébiránt monchatom neked édes barátinóm, hogy ha Anceollal én is úgy járnék mint te, a példádát követném s felülbírálatot kérnék én is!” . . . szolt Fontegené.

— „S kitől? . . .”

Fontegené mosolyogva pilantott barátinőjére, ki e mosolyt soha sem felejtí el, — aztután válasza így hangzott:

— „No hát senkitől mástól, — csak . . . a tükrömtől!”

Idegenek névsora.

Kolozsvártt, május 6.

Központi szálloda.

Wertheimer Sándor	utazó	Bécs
Jekin Gusztáv	„	„
Groszmán Miksa	„	„
Freischberger L.	„	„
Hamburger	„	Budapest
Rochlitz Richárd	„	Hamburg
Bedőházy Béla	gazdatiszt	Czelna
Orbán Károly	épitőmester	Zilah
Gábos Nelli	opera énekesnő	Budapest
Godina Lajos	erdész	Gyula
Barcza M.	főmérnök	Bpest
Aján Lukács	bérlő	Sz.-Ujvár
Jagomos János	kereskedő	Deés
Dr. Szentpétery	törzs orvos	Budapest

KIADJA: A LYCEUM NYOMDA.

NYILTTÉR.

Fekete, fehér és színes damass selymeket méterenként 1 ft. 40 krtól 7 frt 75 krig (38 különböző fajtában szállít egyes megrendelt öltönyökre, vagy egész végekben is póstabér- és vámmentesen Henneberg (cs. kir. ndvari szállító) selyemgyára Zürichben. Minták postafordulóval küldetnek. Svájcba intézett levelekre 10 kros bélyegragasztandó. 8 33

Czetz Péter

első és legnagyobb temetkezési intézete

egész Erdélyben, Kolozsvárt

Belközép-utca, Minorita-templom épülete.

Helybeli és vidéki temetéseket személyesen rendez.

102. 6-10.

ÁR JEGYZÉKEK

— SZÁM L A K —

üzleti körlevelek és falragaszok,

NÉVJEGYEK

Czégnyomatok levélpapírok- és borítékokra,

Majálisi Meghívók

ugyszintén bármily természetű

könyvnyomdai munkák

a legjutányosabb árban föl vállaltatnak

FERDINÁND, GOMBOS ÉS SZTUPJÁR

Lyceum-könyvnyomdájában.

☛ Szakemberek lévén, a munkák kiállításánál a legkényesebb igényeknek is megfelelünk s e tekintetben a megrendelők egész bizalommal fordulhatnak nyomdánkhoz.

A t. megrendelő közönség szives megkeresését tisztelettel kérve maradunk

Ferdinánd, Gombos és Sztupjár

Lyceum könyvnyomdája.

AZ ERDÉLYI HIRADÓ

részére

hirdetéseket és nyilttéri közleményeket

a legjutányosabb árban elfogad

☛ a kiadóhivatal.

tkv.

Árverési hirdetményi kivonat.

A kolozsvári kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a kolozsvári hitelbank és zálogköcsön társulat végrehajthatónak Klöz Mihály végrehajtást szenvedő elleni 450 frt, 450 frt, 1300 frt tőke követelések és jár. iránti végrehajtási ügyében a kolozsvári kir. törvényszék (a kolozsvár városi kir. járásbíró) területén lévő Kolozsvár városban fekvő a kolozsvári 5373. sz. tjkvben A + alatt a fenti végrehajtást szenvedő tulajdonául foglalt 1 r. sz. 5751. helyrsz. ingatlanra 69 frt, a 2. rsz. 5752. helyrsz. ingatlanra 77 frt, 3. rsz. 5749. helyrsz. alattira 58 frt, 5. rsz. 5750 helyrsz. alattira 30 frt, 6 rsz. 5772. helyrsz. alattira 42 frt, 7. rsz. 5773 helyrsz. alattira 53 frt becsárban, és ugyancsak fenti végrehajtást szenvedő tulajdonát képező és a kolozsvári 5720 sz. tjkvben A + 2. rsz. $\frac{3274,2}{2}$ a $\frac{3274,2}{2}$ b helyrsz. a foglalt ingatlanokra 983 frt becsárban, mint ezennel megállapított kikiáltási árban az árverést elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az **1892. július hó 21-ik napján délelőtti 10 óraker** ezen kir. törvényszék 14-ik sz. szobájában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át bánatpénz gyanánt készpénzben, vagy az 1881-ik LX. törvényzikk 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes érték-papírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170. § a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni

A kolozsvári kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság 1892. feb. 28-án.

Sutoris Albert,
kir. t. bíró.

388. szám.
1892. vk.

156 1—1

Árverési hirdetmény.

Alulírt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében végrehajtató jelentkezésére ezennel közhírré teszi, hogy a kolozsvári kir. törvényszék 23/91. számú végzése által dr. Weisz Miksa ügyvéd által képviselt kolozsvári leszámítolbank javára Merza Gerő, Straczingér Gusztáv és Dénes József ellen 140 frt tőke erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával Merza Gerő és Straczingér Gusztáv alperesektől 1891. január hó 22-én bíróság lefoglalt és 620 frtra becsült gyorsajtógép, 3 betűtartó szekrény különböző betűkkel, fizleti állványok és 2 vascassából álló ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek az 3791/92. sz. kiküldést rendelő végzés folytán a helyszínén, vagyis Kolozsvárt a „Fátérn” leendő eszközlésére **1892 ik év május hó 10 ik napjának délelőtti 11 órája** határidőül kitűzetik és ahhoz venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi LX. t. cz. 107. §-a értelmében, a legtöbbet ígérőnek becsáron alól is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. cz. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Kolozsvárt, 1892 ik évi április hó 22. napján.

Lichtenstein József,
kir. bírósági végrehajtó.

Orvosi és ügyvédi czimtáblák olosón

ÖNTÖTT és IROTT

**czimtáblákat,
czimereket,
zászlókat,
diszitési czikkeket**

és minden szakbeli munkálatokat fest, készít
és ad kölcsönbe

Engel D.

Hungária zászlógyár,
czim, czimerfestészet és diszitési vállalat.

BUDAPEST

IV. Gróf Károlyi-utca 26. GYÁR: IV. Magyar-utca 23.

ÁRJEGYZÉK FRANKÓ. 68 10—18

E g y l e t i j e l v é n y e k.

Négy arany érem.

CHOKOLADE KÜFFERLE

finomabb minőség daczára olosóbb, mint bármely
bel- és külföldi chocolate gyártmány.

566

Kolozsvárt

27—52

megrendelhető:

Havas Armin

czukorka, csokoládé, déli gyümölcs, esemege-, bor- és
fűszerüzletében.

Reményik L. és Fiai

154 1—10

vas nagykereskedése Kolozsvártt.

Ajánlják a nyári idényre legujabb szerkezetű és nagyválasztéku

JÉGSZEKRÉNYEIT

gyári árakban, továbbá önműködő Meidinger-féle

FAGYLALT GÉPEIT

és

SZIKVIZ(sodaviz)KÉSZÜLEKEIT

Különösen felhívjuk a helybeli és vidéki házi asszonyok figyelmét legnagyobb választéku **konyhaberendezési és háztartási** czikkeinkre, mely czelra egy egész külön bolthelyiség van berendezve, hol mindennemü zománczozott öntött-vas és lemez-edények, legujabb festett és nickelezett edények, valódi **Berndorf Alpacca**, pakfong és **Alpacca ezüst ékszer**ek, gyertyatartók, tálcák, gyümölcs-kosarak, asztal-ékek, czukortartók; továbbá mindennemü **réz- és szénvasalók**, kávé-főző-gépek, kávé darálók; legujabb szerkezetű **csavaró- és mosógépek**, mosó gőzfazekak, gyors-főzők, **reszelő-gépek**, vajverő gépek, fürdőkádak, **vasbutorok** és több itt mind fel nem sorolható áruczikkék a legelőnyösebb árakban kaphatók.

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

A fiumei horvátok és az új kormányzó.

Fiume, május 5. A Citaonica nevű kaszinóban, mely a horvátok gyülekező helye, Vraniczay Ambrus báró elnök azt indítványozta, hogy a többi egyesület és testület mintájára a kaszinó is üdvözölje az új kormányzót, Battyhány grófot és mutassák be neki a kaszinó választmányát. Az eszmét annyiban szerencsésnek kell tekinteni, a mennyiben megvalósítása csak előnyös következményekkel járhat a Citaonica társadalmi állására nézve.

Ha ugyanis a tisztelgés, mely elvégre is csak udvariasság ténye, megtörténik, meg kell szünnie annak a ferde helyzetnek, melybe a Citaonica azzal sodorta magát, hogy annak idején elmulasztotta azt, hogy Zichy grófnak hasonló módon bemutatassa tiszteletét; ez a ferde helyzet azzal a következménnyel jár többek közt, hogy a király tavaly Fiumében járva a Citaonikat meg nem látogathatta. A város hivatalos körei, élükön a kormányzóval, alig vehették figyelembe az egyesületet, mely a kormányzó létezését nem akarta hivatalosan tudomásul venni. Most jóvá akarják tenni a mulasztást, hogy a kormányzó és a Citaonica között az egyesület jelentőségének megfelelő viszony jöhessen létre.

Vulkovich gyilkosai.

Szofia, május 5. Kuselev most Filippopoliszban van és a rendőrség megakadályozza elutazását, mert szülei a Belcsev-gyilkosság ügyébe vannak keverve. Kuselev atyának alig harmincz lépésnyire attól a helytől, a hol Belcsevet meggyilkolták, nyomdája volt és ebben a nyomdában rejtőztek el a gyilkosok. Tíz nap mulva azután Kuselev atyjával együtt Odesszába menekültek. A fiatal Kuselev az odesszai bolgár emigránsokról nyilatkozván, elmondotta, hogy két nappal Vulkovich gyilkossága után apja értesítette őt a gyilkosok megérkezéséről. Erre kimentek a kikötőbe, a hol Zankov, Sarafov és Dikev már vártak és két, Konstantinápolyból a „Czar“-ral megérkezett egyént fogadtak. Ezek az éjszakát a fiatal Kuselev szobájában töltötték. Mikor ez másnap reggel hazatért, az idegenek már eltűntek, helyettük Putiata államtanácsost találta ott. Apjának állítása szerint tudatta vele, hogy a rendőrség házkutatást fog tartani nála, a két idegen tehát tovább utazott. A fiatal Kuselev, a kinek állításai magukon hordják az igazság bélyegét, később megtudta, hogy a pétervári szláv bizottság 600 rubelt küldött az utasok számára, a pénzt azonban Zankov megtartotta magának és nem adta át. Merdon és Christo, a Konstantinápolyban örvény elé állított állítólagos gyilkosok tehát valószínűleg ártatlanok Vulkovich meggyilkolásában és a gyanu a fentemlített két emberre hárul.

Rudini a válságról.

Róma, május 5. A képviselőház ülése. A tribünök zsufolva vannak; körülbelül 200 képviselő van jelen. Rudini miniszterelnök a miniszterválságról és annak megoldásáról tesz jelentést. A pénzügyminiszter és a kabinet többi tagjai közt felmerült nézeteltérések a pénzügyi kérdésben, mely a kabinet egyik létfeltétele, lemondása benyújtására indították a kabinetet. — A király fenntartotta magának a döntést és megbízta a miniszterelnököt, hogy vegye fontolóra a helyzetet és lépjen érintkezésbe több politikai személyiséggel; Rudini aztán szívesen tartotta a királynak Colombo lemondásának elfogadását ajánlani és azt javasolni, hogy Luzzatti kincs-

tári minisztert bizza meg a pénzügyi tárca ideiglenes vezetésével.

Ezután kijelentette a miniszterelnök, hogy a rendkívüli katonai kiadások az 1892—93. pénzügyi évre a hadügyi budgetben eszközözlendő aequivalens megtakarítások útján fognak fedezetet találni, mely budget, a mint a ház elé fog terjesztetni, nem fogja meghaladni a 246 milliót. A miniszterelnök ezenkívül az örökösödési illetékek reformját, valamint a gyufamonopolium behozatalát indítványozza. Így a deficit 13 millióra szállították le.

Ezen összeg fedezésére így megtakarítások eszközöltetnek, a melyeknek könnyű keresztülvitelére a miniszterelnök törvényjavaslatot nyújt be, mely a kormányt felbatalmazza, hogy a közigazgatási szervezetben redukciónkat eszközöljen. Olaszországnak fennállása óta soha sem volt kedvezőbb költségvetése, mint az 1892/93-iki.

Szünet után Marinuzzi, Imbrinai és Bovio képviselők beszéltek a kabinet ellen. A vita folytatása holnapra marad.

Állatkivitel Ausztriába.

Az osztrák belügyminiszter rendeletet bocsátott ki, a melyben szabályozza azt, hogy mily feltételek mellett szabad Ausztriába szarvasmarhát kivinni a ragadós tüdőlob miatt körülzárt magyar megyékből és városokból. A rendelet szövege ez:

„Mintán a cs. kir. osztrák belügyminisztérium a m. földművelésügyi miniszternek azon rendeletében, melylyel a ragadós tüdőlob miatt közös zárlati csoporttá egyesített vármegyékből származó hizott szarvasmarha szabad forgalomba bocsátásának feltételeit megállapította, megnyugtató biztosítékot talált arra nézve, hogy Magyarországból a ragadós tüdőlob behurcolásának esete nem fog előfordulhatni, ennél fogva a Trencsén, Árva, Liptó, Turóc, Zolyom, Bars, Hont, Nógrád, Gömör, Szepes, Sáros, Pozsony és Nyitra vármegyék, továbbá Selmecz és Bélabánya, valamint Pozsony sz. kir. városok területén levő hizalókból származó hizott szarvasmarha bevitelét mindaddig megengedi, a meddig a tilalom ellenére onnan ragadós tüdőlob behurcolásának esete nem fog bekövetkezni. Az ilyen hizott marha bevitelére csak vasuton és a lerakodás csak olyan vasutállomásokon történhetik, a hol a szükséges állatorvos szemlélet állatorvos végzi, s hol a bevitt hizott állatoknak nyilvános közvágóhídon való levágatása mihamarabb végbe mehet; vagy pedig a hol hatóságai állatorvos felügyelete alatt védő marhavásár tartatik, a mely vásár akként van berendezve, hogy ott a szóban forgó hizott állatok a belföldi szarvasmarhától teljesen elkölöztve legyenek felállíthatók. Az ilyen vásárokon eladott és a megnevezett vármegyékből származó hizott marha onnan hasonlóképen csak vasuton és csakis hasonló berendezéssel bíró marhavásárookra és olyan belföldi fogyasztási helyekre szállítható el, a mely helyek nyilvános közvágóhíddal bírnak, és a hol a vágóhídi szemlélet állatorvos végzi.

Az ilyen bevitelre feljogosítandó városok, illetőleg fogyasztási helyek az illető politikai hatóság által erre nézve kibocsátandó hirdetésben fognak megjelölni. Az etele szarvasmarhának más módon való forgalomba való hozatala az osztrák általános állategészségügyi törvény 46. §-ban megállapított büntetés terhe alatt tilos. — Mindezekon felül pedig még a következő feltételek lesznek a nevezett vármegyékből származó hizott marha bevitelére körül figyelembe tartandók: 1. A felsorolt vármegyék területén levő mindazon hizalóknak szarvasmarha-állománya, melyekből a bialdalmi tanácsban képviselt királyságokba és országokba szarvasmarhát kivinni szándékoznak, állami állatorvos által nyilván tartandó. 2. A nyilván-

vántartásba vétel után mindaddig, míg a megvizsgált hizott szarvasmarha Ausztriába el nem szállítatik, újabb szarvasmarhát a hizalóba állítani nem szabad. 3. Az állami állatorvos által megvizsgált és ezen vizsgálat alapján szabad elszállításra kijelölt hizott marhának balcsipőjén a szőrt gépollal egész rövidre kell lenyírni. A megnyírt hely közepén methyl-violet színű anilin-festékkel latin „T“ betű festendő, melynek magassága legalább 10 cm. és a vonal vastagsága mintegy 2 cm. legyen, hogy így módon a kérdéses hizott állatok kellőleg szembevethető módon legyenek megjelölve. 4. A megvizsgált szarvasmarhán alkalmazott szőrnírás és a „T“ betűt mutató megjelölés minden egyes ilyen hizott marhához adandó marhalevélre feljegyzendő. — „A mondott vármegyék területéről származó másféle, mint hizott szarvasmarha, továbbá olyan hizott szarvasmarha, mely a kérdéses területről az előirt jelzés nélkül és nem közvetlenül vasuton szállítva érkeznek a monarchia másik felében bármely vasuti állomásra: semmiféle más célra ki nem rakható, mint arra a célra, hogy onnan az előirt elővigyázati rendszabályok mellett a legközelebbi vágóhídra szállíttassék, a hol az további intézkedésig, mint gyanus állat fog kezeltni.“

KÜLÖNFÉLÉK.

május 6.

— **Színház.** Ney Dávid tegnap este a „Büvös vadász“ Gáspárját személyesítve gyönyörködtette a szép számu közönséget hatalmas hangjával. A budapesti opera e támasza igazi műveltséget nyújt remek énekével, bár a teljes élvezetet — ha kicsiny mértékben is — mégis zavarta a tulságos idegenszerű kiejtés. Bizony-bizony furcsán állhat a mi nemzeti magyar operánk, midőn Ney a fővárosi opera azon ritka tagjai közé tartozik, kikről azt halljuk, hogy tudnak magyarul s ő is csak töredezetten és minden magyaros kiejtés nélkül képes beszélni a mi édes nyelvünkön. No de ez végre is baj neki és nem nekünk, mert mi hangját akartuk élvezni, és azt pazar módon tehetők is. A tegnap este a m. kir. operaháznak még egy tagjával ismerkedhettünk meg. Küry Klára betegsége miatt Gábos Nellit hívta meg az igazgatóság, hogy Annát személyesítse. Gábos Nelli nem elsőrendű tagja az operának, bár elég kellemes hangja van s azt ügyesen használja. A közönség mindkét vendéget kitüntette tapsaival. A tapsban jól megérdemelten része volt Schiff Etel és Kápolnai Jánosnak is. Végül a farkas barlangbéli sárkányokat, kigyókat, vadkanokat figyelmeztetjük, hogy máskor hagyják annyiba art a tűzokádást. Elhisszük mi o nélkül is, hogyők nagyon rémes teremtmények, kár azért befűstölni és beszagosítani az egész színházat, — nem is beszélve arról, hogy tűzrendészeti szempontból is sok kifogás alá eshetik a tegnap estihez hasonló rakétázás.

— **Hangverseny a színházban.** A téli színházban ma lesz az utolsó előadás. Ney Dávid és Gábos Nelli, az operaház tagjainak közreműködésével hangversenyt rendeznek. Ezenkívül a „Szellemdus hölgy“ című pompás vigjáték is színre kerül. A mai élvezetesnek ígérkező előadást ajánljuk a közönség figyelmébe.

× **Mária Anna Pia emléke.** Mária Anna Pia királyné. V. Ferdinánd elhunyt felesége lelkiüdvéért rendkívül szűnnepélyes gyászistentisztelet volt ma délelőtt 10 órakor a budavári helyőrségi templomban. Jelen voltak: Jenő főherceg, kinek a szentélyben külön helyet tartottak fenn, Kubinyi János altábornagy, Szvetics, Wimmer, Becker és Musil tábornokok, Ráth Károly főpolgármester, Gerlóczy h. polgármester, Alkér Gusztáv alpolgármester, Eötvös Loránd báró egyetemi rektor, Berger János és Vécsey Tamás dékánok.

tovább számos törzs és föltiszt. Agvászmisen Bogisich Mihály esperes, budavári prépost-plébános celebrált dr. Nemes Antal káplán s több kispap segédlete mellett.

X A koronázás jubileuma. A belügyminiszter jóváhagyóan vette tudomásul a fővárosnak azt a határozatát, hogy a koronázás jubileuma alkalmából „Ferenc József koronázó jubileumdíj” címen évi 7000 frtos alapítványt létesít és hogy a jubileum napján a király ünnepies fogadtatását, a város feldiszipítését, istentiszteletek tartását, üdvözlő felirat átnyújtását, kivilágítást, tűzjátékok s fáklyásmenetet tervez és egyéb ünnepeiségeket rendez. A mi a korona és a koronázó jelvények közszemlére leendő kitételét illeti, e részben való elhatározását a miniszter külön fogja közölni. A budapesti egyetemi kör elhatározta, hogy összeköttetésbe lép az összes vidéki ifjusági egyletekkel, hogy az ifjuságnak az ünnepevény való részvételét országos jellegűvé tegye. A rendező-bizottság, mely rövidesen meg fog alakulni, részt vesz a városligetben, a vérmezőn és a városmajorban rendezendő népünnepevényeken, a fáklyásmenetben s a koronázási misén. Tervbe van véve egy ifjusági bandérium szervezése is. A vidéki ifjusági küldötteket, mintegy 30-35-öt, a főváros költségén látják el. E célra a főváros 500 forintot szavazott meg.

X Grünwald Béla anyja, Grünwald Janka nem — mint a lapok írták — ifjabb fiánál halt meg, mert második fia nem is volt. Házát nem árverezték el, hanem szabad kézből adta el, mert nem akart többé ott maradni, hol annyi örömet élt át, hol később a sors annyira lesújtotta. Fivére, Majovszky kanonok marasztalása dacára Besztercebányáról Bártfára költözött s ott halt meg április 29-én Markup Nándor mérnöknel, kinek neje közel rokonságban volt vele.

+ Bismarck és a német velöczipédészök. Friedrichsrubehöl jelentik, hogy a német velöczipédészek szövetsége Krisztus menyhemenetele napján nagyszerű korzófelvonulást akar rendezni Bismarck tiszteletére. Bismarck ez óvációhoz beleegezését adta.

+ Az asszonygyilkos Deeming. Melbourneböl sürgönyzik, hogy Deeming kivégeztetése e hó 16-án lesz. Elítéltetése óta Deeming nagy közönyt tanusit. Életrajzát írja s állhatatosan ártatlannak mondja magát. A legszigorubbán örzik, mert öngyilkossággal fenyegetözött.

+ Cseng Ki-Tong. Párisból írlák: Cseng-Ki-Tong ugy látszik ismét előmászott a börtönböl, melyben állíliólag hüsölt, mert most Tien-Csingből hol Li Hung-Sang alkirályban régi oltalmazóra talált, hosszabb levelet irt a „Matin”-nak, melyben bejelenti, hogy ellenségeit és rágalmazóit, mindenekelőtt Sich párisi chinai követet es Foucaul de Mondiont, egykori titkáráat be fogja pörölni s a szenvedett metánytalanságért fényes bosszút fog rajtuk venni.

Két orosz íróról.

— Tolsztoj és Turgenyev. —

Néhány nap mulva dr. Löwenfeld Rafael tollából egy igen érdekesnek ígérköz munka fogja elhagyni a sajtót: Tolsztoj életrajza. A jeles német biografus egészen új, eddig nem ismert adatokat közöl Tolsztoj és Turgenyev életéböl s egymáshoz való viszonyáról. Ez életrajzról közöl most érdekes közleményt a „M. U.” legújabb száma.

Igen kevesen tudják, hogy Oroszország két legnagyobb regényírója között egy időben oly éles antagonizmus uralkodott, hogy már már párbajra került közöttük a sor. Ez a két nagy szellem folyton a legváltozöbb érzelmekkel viseltett egymás iránt, a mint az a közölt levelekböl kitünik. Megtaláljuk e levelekben a legmelegebb baráti érzélem s a legkeseredettebb gyűlölet hangját is. Igaz barátság sohasem fejlődött ki közöttük. Ellentétes két természet, mely nem tudott összeférni.

Turgenyev tisztelte Tolsztoj s Oroszország legnagyobb költöjének tartotta. Még halálos ágyán is megemlékezett róla. Levelet irt neki, melyben a kiengesztelödé hangján kéri, hogy válaszoljon neki: „Kedves és drága Nikolajevics Leo!” — kezdödik az 1883. jún. 27-én vagy 28-án kelt levél. — „Régóta nem irtam önnek, mert egyenest kimondva, halálos ágyomon feküdtem és fekszem. Meggyögyülni nem fogok, erröl szó sem lehet. Azért írok önnek, hogy az ön kortársa lehetek s hogy egy észinte kéréssel

forduljak önhez. Barátom, térjen vissza irodalmi munködééhez. Az ön talentuma oda utalja önt. Ah, mily boldog volnék, ha kérésemnek fogantja volna. De hát én már a végét járom. . . Barátom, Oroszország nagy írója, szivelleje meg kérésemet, tudositson, ha megkapta-e a levélkét s engedje meg, hogy önt, nejét és övéit szivemre ölelhessem. . . Nem bírom tovább; bágybdt vagyok.”

E levél olvasása után kevesen gondolhatják, hogy a két nagy szellem között ideig-öráig csak mesterségesen lehetett a hideg baráti viszonyt fentartani s hogy volt egyszer idő, midön Tolsztoj és Turgenyev között majdnem párbajra került a sor.

1861 június közepén történt. Turgenyev és Tolsztoj Fjet vendégei voltak, ki nejének születésnapját ünnepelte. A vendégek reggel 8 órakor az étkező teremben gyűltek össze. Fjet asszonytól jobbra ült Turgenyev, balra Tolsztoj. Kávészás közben Fjetné azt kérdezte Turgenyevtöl, hogy meg van-e elégedve leánya angol nevelöjével. Turgenyev dicsérte az angol nevelönt s a többi közt elmondja, hogy a nevelönök most azt kívánja leányától, hogy a szögények ruháit maga szedje össze, vigye haza, javítsa ki s vigye vissza, a hová az tartozik.

— S ön ezt tartja jónak? — kérde Tolsztoj.

— Természetesen, mert így jut a jöltevé közel érintkezésbe a nyomorral.

— Ön pedig azt mondom, hogy az a leány, a ki térdein piszkos, rossz szagu rongyokat foltoz, igazi komédiát játszik.

— Kérnem kell önt, hogy ilyen hangon ne beszéljen, szölt Turgenyev s orrczimpái rezogtek a felindulástól.

— Mért ne mondanám meg azt, a mi meggyözödésem? — felelte Tolsztoj.

A házigazdának még ideje sem volt közbelépni, midön Turgenyev halványan felemelkedik s odakiáltja Tolsztojnak:

— Akkor önt sértéssel fogom hallgatásra bírni.

Erre Turgenyev a másik szobába ment. Néhány perc mulva azonban visszatért, bocsánatot kért a háziaktót s még aznap elutazott. Tolsztoj később szintén ott hagyta Fjeték házát s Turgenyevhez nyomban egy kihívó levelet irt. Turgenyev válaszolt ridegen, minden tartözködás nélkül, a melyben „csak ismételheti azt, a mit Fjetéknél mondott.” A többi közt azt írja: „A mai nap eseményei meggyöztek arról, hogy minden kísérlet két ily ellentétes természet között közeledést hozni létre, nem vezethet jóra s azért kötelességemnek önnel szemben annyival is inkább szivesen teszek eleget, mert ez a levél lesz az utolsó, mely a köztünk fennálló valamelyes viszonyról tanuskodhatik.”

Tolsztoj olvasatlanul akarta Turgenyev levelét visszaküldeni, de később mégis felbontotta s elküldötte egy elkeseredett hangon irt levél kíséretében Fjetékhez, melyben megírja, hogy „kihívta Turgenyevet, de még választ nem kapott. Ha azonban megkapja, felbontatlanul küldi vissza.”

A levelezés mindezek daczára azonban tovább folyt közöttük. Turgenyev nem kér bocsánatot, de mentegeti magát. Azt mondja, hogy az olyféle kifakadások nem természetéböl, hanem amaz izgatottságböl erednek, melyet „a nézeteink között mutatkozó folytonos, erős antagonizmus szüle.” De azért kész neki elégtételt adni.

Tolsztoj azt felelte, hogy most nem verekszik, mert nem akar a publikum fecsagésének tárgyául szolgálni.

Az áldatlan veszekedés azonban még itt sem ért véget. Turgenyev, midön éppen utban volt Páris felé, azt hallotta, hogy Tolsztoj egy levele másolatát muogatja Moszkvában, melyben öt gyávanak nevezte és Turgenyev még sem kért elégtételt. Turgenyev haragra löbbant e hír hallatára s ujra kihívta Tolsztojt. Ez volt a párbajgyü végsö fellobbamása. Tolsztoj válaszolt s kijelentette, hogy az, a mivel öt gyanusították, minden részletében valótlan.

Igy maradt el a kihívás és a párbaj.

Nyomatott a „Lyceum” könyvnyomdában.

Vasuti menetrend

M. á. v. Kolozsvár városi menetjegyirotától.

a kolozsvári állomás részére.

(Érvénye 1891. okt. 1-töl.)

Indul:

Kolozsvárröl—Budapest felé.

- 5 30 reggel 203. sz. gyorsv. (érk. Bpestre 1 10 d. u.) személy. p. u. (Bécsre 7 20 este.) stb.
 - 7 40 reggel 305. sz. szemv. (érk. Bpestre 8 40 este sz. p. u.)
 - 12 17. d. u. 341 sz. szemsz. teherv. (érk. Csucsára 3 óra 53 d. u. Ezen vonat csak Kolozsvár-Csucsá között közlekedik mindennap.)
 - 6 08 este 307. sz. szemv. (érk. Bpestre 6 35 reggel, Bécsbe 3 órakor d. u.)
 - 11 01 este 301. sz. gyorsv. czepläden át (érk. Bpestre 7 30 reggel Bécsre 6 05 este.)
- Kolozsvár—Brassó felé.
- 6 18 reggel, 302. sz. gyorsv. (érk. Brassóra 2.09 d. u. Bukarestbe 9 30 este. — Elágazás Kis-Kapusról az 5004. sz. szemv. vonathoz csak lakozással N.-Szebenbe érkezik 12 40 d. u.)
 - 8 20 reggel 324. v. v. (érk. Brassóra 10 05 este.)
 - 8 46 este 306. sz. sz.-v. (érk. Brassóra 8 00 reggel, Brassóból ind. T. V. sz. sz., 392 sz. vonat 10 00 és érkezik Bukarestbe 8 50 este.)
 - 11 10 este 310. sz. szemv. Tövisig, Innét indul Arad felé 3.04 érkezik. Aradra 10 46 d.

Szamosvölgyi vasut.

Kolozsvárröl Déés, Zilah, Beszterce felé.

- 7 20 reggel 2 sz. szemv. (érk. Szamosujvár 8 56 Deésre 9 21. Beszterce 12 56. Zilahra 1 26).
- 5 58 este 12 sz. vegyv. Kolozsvár—Deés között csak hétfön és csütörtökön érkezik. Deésre 8 47 este).

Érkezik:

Budapestről—Kolozsvára.

- 6 00 reggel 302. sz. gyorsv. (ind. ny. p. u. Bpestre 9 20 este.)
- 6 56 reggel 308. sz. szemv. (ind. Bpestre 15 50 d. u.; tovább Brassó felé 8 20 reg.)
- 8 29 este 306. sz. szemv. (ind. reggel Bpestre 8 30 tovább Brassó felé 8 46 este)
- 10 37 este 304. sz. gyorsv. (ind. Bpestre 10 Közp. u. d. u. 1 50 tovább mint személyvonat Kapusig Arad felé. este 11 10.)

Brassó—Nagy Szebenböl—Kolozsvára

- 4 53 reggel 309. sz. szemv. (ind. N.-Szebenböl 7 35 este; tovább Budapest-felé mint gyorsv. 5 30 reggel).
- 5 14 d. u. 323. sz. vegyv. (ind. Brassó 4 20 reggel; tovább Bpest-felé 6 08 este).
- 6 52 reggel 305. sz. szemv. (ind. Brassó 7 23 S.-Szebenböl 10.17 este; tovább Bpest-felé 7 40 reggel).
- 10 45 este 301. sz. gyorsv. (ind. Brassó 2 48 d. u.; N.-Szebenböl 4 40 p. d. u. tovább Bpest-felé 11 01 ete.

Szamosvölgyi vasut.

Zilah, Beszterce, és Deésről—Kolozsvára.

- 5 40 d. u. 1. sz. szemv. (indul. Zilah 11 25 d. u. Besztercéről 11 45, d. e. — Deésre 3 30 d. u. — Szamosujvárról 4 01 d. u.)
- 9 14 regg. 15 sz. vegyv. Deés—Kolozsvár között ind. Deésről 6 05 reggel). Csak Hétfön és Csütörtökön.

Felelős szerkesztö és laptulajdonos:

Korbuly József.

Kiadja: a Lyceum nyomda.